

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Överförmyndarnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

1(2)

Sammanträdesdatum

2024-04-24

§ 36

Dnr 2024-000015

Länsstyrelsens tillsyn 2024

Beslut

Nämnden tar del av Länsstyrelsens protokoll samt godkänner verksamhetens genomförda och planerade åtgärder utifrån given återkoppling.

Ärendebeskrivning

Nämnden mottog 2024-04-11 Länsstyrelsens tillsynsprotokoll. Länsstyrelsens inspektion föranleder viss kritik i den sammantagna bedömningen. Länsstyrelsen konstaterar dock att en stor förbättring skett över de senaste åren.

Utifrån protokollet har verksamheten gått igenom de punkter som Länsstyrelsen uppmärksammat i sin tillsyn. Verksamheten har därefter genomfört ett antal åtgärder samt planerar för ytterligare åtgärder.

Genomförda och planerade åtgärder

Verksamheten har uppdaterat sitt arbetssätt avseende uttagsmedgivande, en separat beslutsmall har tagits fram och kommer framgent ersätta tidigare anteckning i dagboksbladet.

Gällande akt 5035 finns grundbeslutet inte att inhämta från Tingsrätten i Lycksele. Ansvarig handläggare i ärendet har nu skickat en begäran om handling till Riksarkivet i Härnösand.

I akt 526 har en begäran skickats till ställföreträdaren "Dödsbo ej skiftat inom 6 månader", ärendet bevakas och följs upp av ansvarig handläggare.

Akt 208645 har i länsstyrelsens protokoll felaktigt angivits som akt 645. I akt 208645 har ärendet kompletterats med en tjänsteanteckning avseende ställföreträdarens begäran om entledigande.

I akt 4316 planerar verksamheten inledningsvis för att begära in en förteckning. Därefter kommer ställning tas till eventuellt behov av ytterligare åtgärder.

Akt 547 kommer att kompletteras med en tjänsteanteckning avseende verksamhetens bedömning. Det föreligger inget krav på årsredovisning i akten.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2(2)

Sammanträdesdatum

2024-04-24

Överförmyndarnämnden

Avseende verifikat i samband med att sammanblandning av medel uppmärksammas tar verksamheten till sig Länsstyrelsens synpunkt och kommer framgent spara verifikat enligt rekommendationen.

I akt 4468 har Hovrättens avgörande inhämtats.

Gällande akt 4283 kommer förvaltarskapet samt omständigheterna i övrigt kontrolleras särskilt vid granskning av årsredovisningen för 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Länsstyrelsens Inspektionsprotokoll för överförmyndarnämnden Södra Lappland

Beslutet skickas till

Samtliga ingående kommuner i Överförmyndarnämnden i södra Lappland.

Länstyrelsen
Norrbotten

DOROTEA KOMMUN

2024-04-11

Dnr:.....

Protokoll

1 (8)

Datum
2024-04-11

Diarienummer
6055-2023

Överförmyndarnämnden i Södra Lappland
overformyndarnamnd@lycksele.se

Inspektion hos Överförmyndarnämnden i Södra Lappland

Sammanfattande bedömning

Länstyrelsen i Norrbottens län (Länstyrelsen) anser, vid en samlad bedömning, att överförmyndarnämnden i Södra Lappland (överförmyndaren) överlag arbetar i enlighet med gällande lagstiftning. Överförmyndaren har utarbetat goda rutiner i många avseenden och länstyrelsen kan konstatera en stor förbättring över de senaste åren. Länstyrelsens inspektion föranleder dock viss kritik i den sammantagna bedömningen.

Allmänt om inspektionen

Länstyrelsen har granskat överförmyndaren. Inspektionen genomfördes den 26-27 mars 2024 i verksamhetens lokaler. Representanter från överförmyndarnämnden, verksamhetschef samt handläggare närvarade vid inspektionen.

Av föräldrabalken, FB, och förmyndarskapsförordningen (1995:379) framgår att länstyrelsen ska inspektera överförmyndaren varje år. Det framgår också att tillsynen syftar till att granska om överförmyndarens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen samt även i övrigt sker på ett rättssäkert och lämpligt sätt. Länstyrelsen ska enligt förordningen alltid kontrollera det av överförmyndaren förda registret samt stickprovvis utvalda akter, vilka utgör pågående och inte avslutade ärenden.

Inspektionen har skett genom att länstyrelsen kontrollerat slumpvis utvalda akter ur det av överförmyndaren förda registret, vilka utgör pågående och inte avslutade ärenden. Granskningen avser generellt två år tillbaka i tiden.

Länsstyrelsens tillsynsriktning 2023–2024

För att svara mot kraven på en kvalitativ, effektiv och enhetlig tillsyn över landet kommer länsstyrelserna under 2023–2024 särskilt att granska:

- överförmyndarens granskning av redovisningshandlingar genomförs på ett korrekt vis. Länsstyrelsen ska därvid särskilt granska överförmyndarens kontroll av att överförmyndarsparrar finns på bankkonton.
- överförmyndarens handläggning och tillsyn i ställföreträdarskap där överförmyndaren nyligen har samtyckt till överlåtelse av fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom.
- överförmyndarens hantering av ärenden där det finns en god man förordnad i enlighet med 11 kap. 2 § föräldrabalken och särskilt kontrollera ärenden där det finns en god man förordnad i enlighet med 11 kap 2 § föräldrabalken med anledning av att omyndiga lånat ut pengar till anhörig.
- hur överförmyndare ändrar arvodesbeslut samt hanterar överklaganden av dessa beslut.

Länsstyrelsen konstaterar att överförmyndaren överlag handlägger ärenden enligt gällande lagstiftning. Länsstyrelsen har redovisat eventuella anmärkningar nedan.

Tiden för överförmyndarens granskning av årsräkningar

Överförmyndaren ska, i enlighet med 16 kap. 3 § FB, granska ställföreträdarens verksamhet med ledning av bl.a. de årsräkningar som har lämnats. Denna granskning av årsräkningarna är huvudmannens garanti för att tillgångarna används på ett sätt som är till personens fördel. Det är bl.a. därför viktigt att årsräkningarna granskas inom rimlig tid. Länsstyrelsen har inget att anmärka på gällande tiden för överförmyndarens granskning av årsräkningar.

Omprövning av förvaltarskap

Enligt 5 § andra stycket förmyndarskapsförordningen ska behovet av förvaltarskap årligen prövas. Någon form av dokumentation den årliga förvaltarskapsprövningen ska finnas i akten. Dokumentation

kan ske i en tjänsteanteckning eller ett beslut. Av dokumentationen ska framgå om skäl för förvaltarskapets upphörande har framkommit eller inte, datum och underskrift. Om överförmyndaren bedömer att förvaltarskapet kan upphöra ska ansökan inges till tingsrätten.

Länsstyrelsen noterar att överförmyndaren sedan Länsstyrelsens senaste tillsynsbesök år 2022 vidtagit åtgärder för att säkerställa att omprövning av förvaltarskap sker årligen och har därför inget att erinra i detta hänseende.

Uttagsmedgivanden från överförmyndarspärtrat konto

Pengar som har satts in på bank får i enlighet med 14 kap. 8 § FB inte tas ut utan överförmyndarens samtycke. Om uttag ska ske från överförmyndarspärtrat konto är det viktigt att det finns en ansökan där syftet med uttaget framgår. Vid begäran om uttag från överförmyndarspärtrat konto ska överförmyndaren göra en skälighetsbedömning, det vill säga en bedömning om syftet och beloppet är rimligt med hänsyn till bl.a. huvudmannens ålder och behov. Beslutet om uttagsmedgivande ska finnas i akten.

Länsstyrelsen noterar att överförmyndaren förvisso fattar beslut om uttagsmedgivande där det framgår att en skälighetsbedömning av uttaget är utförd. Beslutet framgår emellertid enbart som en händelse i dagboksbladet. Ett dagboksblad ska vara utformat på ett sådant sätt att det enbart utifrån dagboksbladet ska vara möjligt att fastställa vilka handlingar som inkommit och upprättats i ärendet. Beslutsmotiveringar ska inte framgå av dagboksbladet. Överförmyndaren bör se över sina rutiner gällande utformning av beslut om uttagsmedgivande och säkerställa att besluten fattas och hanteras på annat sätt än genom en anteckning i dagboksbladet.

Avsaknad av viktiga handlingar

Länsstyrelsen anser att avsaknad av viktiga handlingar i ärendet såsom tingsrättens beslut är en brist. I allmänhet för att kontrollera att personen har ett ställföreträdarskap anordnat för sig och i synnerhet för att kunna kontrollera att omfattningen av uppdraget överensstämmer med beslutet. Tingsrättens beslut saknas i akt 5035.

Ändring av arvodesbeslut

Enligt 36 § förvaltningslagen (2017:900), FL, får ett beslut som innehåller en uppenbar felaktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller något annat liknande förbiseende rättas av den myndighet som har meddelat beslutet.

Av 37 § FL följer att en myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Enligt 38 § FL ska en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om

1. den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och
2. beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

I akt 526 och 4002 framgår att överförmyndaren har "ändrat" felaktiga arvodesbeslut genom att göra en anteckning om att beslutet är felaktigt på själva beslutet och sedan skapat ett nytt beslut utan att göra en rättelse eller omprövning av grundbeslutet i enlighet med förvaltningslagens regler. Överförmyndaren har dock vid det avslutande samtalet redogjort för nya rutiner avseende detta för att säkerställa att arvodesbeslut ändras i enlighet med förvaltningslagens bestämmelser.

God man för att bevaka rätt i dödsbo

Enligt 11 kap. 3 § första stycket 1 FB ska överförmyndaren förordna god man om det vid ett dödsfall finns en till namnet känd arvinge som vistas på okänd eller avlägsen ort och därför inte kan bevaka sin rätt i boet och förvalta sin lott i det.

Av 15 kap. 2 § första stycket FB framgår att ingås inte avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo eller upphör ett sådant avtal att gälla, ska förmyndaren, gode mannen eller förvaltaren se till att bodelning och skifte med anledning av dödsfall förrättas så snart som möjligt.

Av 15 kap. 3 § FB följer att om ett dödsbo inte skiftas inom sex månader från det att bouppteckningen förrättades och har avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo inte heller ingåtts, ska förmyndaren, gode mannen eller förvaltaren inom denna tid lämna en redogörelse till överförmyndaren om anledningen till att dödsboet inte har skiftats. En sådan redogörelse ska därefter och till dess att dödsboet har skiftats eller ett avtal om sammanlevnad i oskiftat bo ingåtts lämnas var sjätte månad, om inte överförmyndaren bestämmer någon annan tid.

I akt 526 har överförmyndaren den 24 februari 2020 förordnat god man för att bevaka rätt i dödsbo. Något arvskifte har inte kommit in sedan dess och såvitt framgår av akten har inte heller överförmyndaren vidtagit någon åtgärd med anledning av detta. Länsstyrelsen påminner om att överförmyndaren måste bevaka att arvskifte kommer in och överförmyndaren bör omgående vidta de åtgärder som krävs för att se till att detta sker.

Övrigt

I akt 645 saknas gode mannens begäran om entledigande och framgår inte heller av dagboksbladet.

I akt 4316 överstiger huvudmannens tillgångar numera åtta prisbasbelopp (jfr. 13 kap. 2 § FB). Överförmyndaren bör med anledning av detta se över vilka åtgärder som bör vidtas.

I akt 547 har överförmyndaren begärt in årsräkning för år 2021. Någon sådan har inte inkommit och överförmyndaren har sedan dess inte vidtagit någon åtgärd överhuvudtaget. Överförmyndaren bör omgående se över vilka åtgärder som bör vidtas.

I akt 478, 1444 och 4340 har överförmyndaren vid granskning av årsräkning uppmärksammat sammanblandning av medel och vidtagit erforderliga åtgärder med anledning av detta (jfr 12 kap. 6 § FB). Länsstyrelsen vill dock påpeka att det i dessa och liknande ärenden kan vara en fördel att spara verifikat dels för att i efterhand kunna kontrollera huvudmannens ekonomi, dels för att

överförmyndarens ska ha stöd för de påpekade bristerna i ställföreträdarens förvaltning.

I akt 4468 saknas Hovrättens avgörande.

I akt 4283 bör överförmyndaren se över dels om förvaltarskapet ska bestå, dels om det finns anledning att vidta någon åtgärd för att t.ex. säkerställa hyresförhållandet mellan huvudmannen och förvaltaren.

Länsstyrelsen konstaterar att överförmyndaren vidtagit omfattande förbättringsåtgärder de senaste åren vilket medfört att handläggningen idag överlag sker på ett lämpligt och rättssäkert sätt. Det är överlag god ordning i akterna och diarieföringen fungerar tillfredsställande.

Deltagande vid inspektionen

Inspektionen genomfördes av Hanna Mörtberg och Sofia Sandelid för Länsstyrelsen i Norrbottens län. Protokollet har upprättats av Sofia Sandelid och justerats av Hanna Mörtberg.

Kopia till

Kommunfullmäktige i Lycksele, Åsele, Dorotea, Storuman, Vilhelmina och Sorsele kommuner

Kommunstyrelsen i Lycksele, Åsele, Dorotea, Storuman, Vilhelmina och Sorsele kommuner

Revisorerna i Lycksele, Åsele, Dorotea, Storuman, Vilhelmina och Sorsele kommuner

Justitieombudsmannen, jokansli2@jo.se

Bilagor

Lista över granskade akter

Information om protokoll för tillsyn av överförmyndaren

Granskade akter

46

102

476

478

526

547

645

1433

1444

1459

4002

4011

4062

4156

4283

4316

4340

4377

4447

4454

4468

5035

5135

5174

Information om protokoll för tillsyn av överförmyndaren

Med anledning av att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige är högsta beslutande organ i kommunen får ni en kopia av länsstyrelsens tillsynsprotokoll.

Länsstyrelsen har utifrån föräldrabalken samt förmyndarskapsförordningen (1995:379) inspekterat överförmyndarverksamheten i er kommun, nedan överförmyndaren. Vid inspektionen ska länsstyrelsen granska om överförmyndarens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen samt att handläggningen i övrigt sker på ett rättssäkert och lämpligt sätt.

Länsstyrelsen ska vid tillsynen kontrollera det register som överförmyndaren är skyldig att föra. Tillsynen ska vidare innehålla stickprovvis utvalda akter.

Tillsynsprotokollet innehåller en sammanfattande bedömning. Det är vid denna bedömning länsstyrelsen tar ställning till om granskningen ska föranleda kritik mot överförmyndaren. Länsstyrelsen använder en tregradig kritikskala som utgörs av formuleringarna viss kritik, kritik eller allvarlig kritik. Om granskningen inte påvisar några brister eller endast påvisar ett fåtal brister av ringa art som inte föranleder kritik framgår det istället av den samlade bedömningen.